ע א ב ג מיי' פ"ד מהל' אישות הלכה ה סמג עשין

מעיף י: עא ד מיי שם פ"ג הלכה ג סמג שם טוש"ע אה"ע

סי' לב סעיף ג: מיי' שם [והל' יא] סמו

שם מוש"ע שם סעיף א

[וסי לו סעי א]: ו [מיי שם הלי יב טוש"ע אח"ע סי לב סעי א וסי לו

:סעיף ב

לעזי רש"י

בוטייני"ש. כפתורים.

פוריל"ש [פיוילי"ש].

ענקים. שרשרות.

אושטנית [מושטניצי"ש].

מה טוש"ע אה"ע סיי

ל) [פי' מיני סדקות ערוך ערך חמר טו], ב) ס"א שיפא, ה) פיי נוידי סוקות ערון ערן חמר טו], ב) ס"א שיפא, ג) יבמות נב. ע"ש, ד) [ל"ל אמר], ה) לקמן מח, 1) [בדפו"ר: דבאבי], 1) [לעיל ו:], ה) [וכדף קיד: ע"ש במוס'], ט) [ושם ד"ה ודוקה], י) [שם כב סוע"א], ל) [יש להוסיף: לר"מ. (הר"ש להוסיף: להוסיף: לר"מ. (הר"ש מדעסויא)], ל) [ד"ה אבלן, מ) [בדפו"ר: אחרי חמי. ועי" רש"ש], ל) [ירמיה לב, מו], ובדפו"ר ליתח, וכחן מקנה. ועי' מהרש"ל מהרש"ח], ע) ו״ודמי למכר״ ליתא בדפו״ר ועי׳ רש״ש], **פ**) [עי׳ תוספות סוכה כח. ד״ה הלכתא], ל) [בדפו"ר נוסף: הלכתא],

תורה אור השלם

 בִּי יָמוּךְ אְחִיךְ וּמְכַר מֵאֲחָזְתוֹ וּבָא גֹאֲלוֹ הַקְּרֹב אַלְיוֹ וְגָאַל אַת מִמְכַּר אָחִיוּ: ויקרא כה כה

2. בִּי יִקָּח אִישׁ אָשְׁה וּבְא אַלֶּיהְ וּשְׁנֵאָה: דברים כב יג 3. שָׁדוֹת בַּכֶּסֶף יִקְנוּ וְבְתוֹב בַּסַפֶּר וְדְתוֹם וְהָעֵד עִדִים בָּסַפֶּר וְדְתוֹם וְהָעֵד עִדִים בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן וּבִסְבִיבִי ירושלם ובערי יהודה ובערי הָהָר וּבָעָרִי הַשְּׁפֵלֶה וּבְעַרִי הַנֶּגֶב כִּי אָשִׁיב אֶת שְׁבוּתְם נְאָם יְיָ: ירמיהו לב מד 4. וְאָמֵר אָבִי הַנַּעֵרְ אָל הַזְּקַנִים אֶת בַּתִּי נְתַתִּי לְאִישׁ הזה לאשה וישנאה:

דברים כב טז דברים כב טז געת ספר הַמִּקְנָה. אֶת הֶחֶתוּם הַמִּצְוָה וְהַחֻקִּים ירמיהו לב יא וֹאֶת הַנֶּלוּי:

גליון חש"ם

תום' ד"ה והלכתא וכו' וא"ת אמאי איצמריך. עי' נרכות דף ינ ע"נ ונמע"ד עס: בא"ד דע"ב בכולי גמרא. וכן דעת רש"י עירוביו ד' נב ע"ב ד"ה לח"י עירובין ד' גב ע"ב ד"ה כמאן והרי"ף פ"ב דשבת דף טו: בסה"ד אע"ג דכבל דוכתא ק"אל כוותיה. ועי מגילה ד' כט ע"ב תד"ה והלכחא:

הגהות הב"ח

(h) תום' ד"ה הא לא וכו' כותצו בלבד הס"ד: (ג) ד"ה הלכתא וכו' הלכות מדינה. נ"ב האי לישנא אשכחן לקמן בדף :מן ע״ב

מוסף תוספות

א. מדלא קאמר בהא כדקאמר על רשב"ג. מוס' הרא"ש. ב. משום דרבה ורב יוסף כי במקדש בכל דבר ואפילו רארויה טורוח ואפילו באבנים טובות ומרגליות והוי אמינא דהלכה כרבה ולעולם מקודשת. כשנ"ל. ג. שאינם שוים אלא מעט. מוס' טוך. ד. שאין בקיאין בהם אלא אומנים ומצוי בהם הטעות גדולה מרדכי, ו. ש"מ דלר"מ לא מהני בדבר. מוס' הכח"ש ביותר בובו. מוט יאלו ט ניכמות נג. ז. [כלומר] בלא כח השטר. מוס' הרא"ש. ח. דהויה ילפינן ליה מיציאה והתם המקנה כותבו. תוס׳ סרא״ש. ט. אף הכא נמי הבעל כותבו. תוס' הרח"ש, י. דקאמר הלכתא נינהו ולא קאי אלא אחדא. תום' הכל"ש.

חומרי. בוטייני"ם שעושין של בדיל וחורזין הרבה מהן בחוט אחד ועושין אותו כמין ענק ונושאין בלואריהן למכור. ויש גורסין פתכייתא והן של זכוכית כמין טבעות דקים וקורין אותו פוריל"ש ובלשון רבותינו אושטנית: חד שוכא. מלא חוט הענק: מיקדשת לי.

בלשון שאילה: הב אשקי ושדי. דלא כפלתיה לדיבורה: מגה דמלכה. בכתר המלך נשבע: והלכתא כר"א. דאמר (לעיל דף ח.) התקדשי לי במנה ונתן לה דינר הרי זו מקודשת וישלים: כרבה המר רב נחמן. דחמר לעיל (שם) מנה אין כאן משכון אין כאן: בתך מקודשת לי. והיא ברשות אביה לקדשה כגון שלא בגרה: לשטר זביני. ומנלן דכי האי גוונא הוי שטרה: מחי טעמה קרית ביה יקנו משום דכתיב ומכר. בתמיה קרי ביה כי יקח ונימא דאביי הנערה קאמר שיהא מקיחה לבעל ומשום דכתיב את בתי נתתי: הלכתא נינהו. למשה מסיני: התם נמי. גבי שטר זביני כתיב ואקח את ספר המקנה אלמא המוכר נתנו ללוקח דכתיב ואקח ולא כתיב ואתו וירמיהו היה הונה את השדה מיד חנמאל אלמא מוכר כותב שדי מכורה לך ונותן ביד לוקח אבל הכא כי יקח כתיב: בין ע"י עלמה. שקבלתה היא מדעתו של אב: מדעתה. שהיא אמרה לו לקבל. והא דבעינן דעתה דידה והוה שבגרה: שלה לשמה. שנכתב לשם אשה אחרת ונמלך:

יציאה

פרומה בתך מקודשת לי בתך מאורסת לי בתך לי לאינתו הרי זו מקודשת מתקיף לה ר' זירא בר ממל הא לא דמי האי שמרא

לשמר זביני התם מוכר כותב לו שדי מכורה לך הכא בעל כותב בתך מקודשת לי אמר רבא התם מעניינא דקרא והכא מעניינא דקרא התם כתיב יומכר מאחוזתו במוכר תלה רחמנא הכא כתיב יכי יקח בבעל תלה רחמנא התם נמי כתיב ישדות בכסף יקנו קרי ביה יקנו מאי מעמא קרית ביה יקנו משום דכתיב ומכר ה"ג קרי ביה כי יקח דכתיב יאת בתי גתתי לאיש הזה אלא אמר רבא הלכתא נינהו ואסמכינהו רבנן אקראי ואיבעית אימא התם נמי כתיב זואקח את ספר המקנה יואמר רבא אמר רב נחמן כתב לו על הנייר או על החרם אע"פ שאין בו שוה פרומה בתך מקודשת לי בתך מאורסת לי בתך לי לאינתו בין ע"י אביה בין ע"י עצמה המקודשת מדעתו והוא שלא בגרה כתב לה על הגייר או על החרם אע"פ שאין בו שוה פרוטה הרי את מקודשת לי הרי את לי לאינתו הרי את מאורסת לי מקודשת בין ע"י אביה בין ע"י עצמה ימדעתה והוא שבגרה: בעי ר' שמעון בן לקיש שמר אירוסין שכתבו שלא לשמה מהו הויות ליציאות מקשינן מה יציאה

חומרי 6 פתכייתא אתאי ההיא איתתא אמרה ליה הב לי חד ישוכא אמר לה אי יהבינא ליך מיקדשת לי אמרה ליה הבה מיהבה אמר רב חמא יכל הבה מיהבה לאו כלום הוא ההוא גברא דהוה קא שתי חמרא בחנותא אתאי ההיא איתתא אמרה ליה הב לי חד כסא אמר לה אי יהיבנא ליך מיקדשת לי אמרה ליה אשקויי אשקיין אמר רב חמא בכל אשקויי אשקיין לאו כלום הוא ההוא גברא דהוה קא שדי תמרי מדקלא אתאי ההיא איתתא א"ל שדי לי תרתי אמר לה אי שדינא ליך מיקדשת לי אמרה ליה שדי מישרא אמר רב זביד כל שדי מישרא לאו כלום הוא איבעיא להו הב אשקי ושדי מהו אמר רבינא מקודשת רב סמא בר רקתא אמר תגא דמלכא אינה מקודשת יוהלכתא אינה מקודשת והלכתא שיראי לא צריכי שומא והלכתא כר"א והלכתא כרבא אמר רב נחמן: מת"ר בשמר כיצד כתב לו על הנייר או על החרם אע"פ שאין בו שוה

ענין ומחלה וי"מ דהיינו דוקא במילי דב"ב ולא נהירא °דע"כ בכולי גמרא הלכתא כרבה כדמוכח פרק מי שאחזו (גיטין דף עד:) גבי ההוא דאמר ליה לאריסיה כ"ע דלו חלתא ושחלו

הב אשקי ושדי אינה מקודשת. ול"ת מי גרע מתן מעות לפלוני

היתה שואלת שלא בתורת קידושין ומשום הכי איכא למימר כשאומרת

הב אדעתא דמעיקרא קאמרה: בל אשקי אשקויי בו'. הנך מלח

דמקודשת" כ"ש כשאומרת תן לי וי"ל דשאני הכא דמעיקרא

עובדי אינטריך לאשמועינן דבשום דבר אין מועיל לא במידי דאכילה

ושתיה ולא בשאר מילי:

אינטריך לפסוק כרבה לגבי רב יוסף

דהא בבבא בתרא (דף קמג: ש)

פסקינן הלכתא כרבה בר משדה

שומא. פול״ת לתלי

והלכתא שיראי לא צרי

ריבעא כו' וקאמר ותסברא דרבה כרשב"ג והא קי"ל הלכתא כרבה מוסף רש"י ובהא קי"ל אין הלכה כרשב"ג משמע הובא בסוף המסכת. מדקאמר והא קי"ל הלכתא כרבה משמע דבכולי גמרא הלכתא כוותיהא תום' ר"י הזקן ושמא יש לדחות דהתם יש ספרים חומרי. בוטיני״ש. שוכא. קשר או אגודה. לאו כלום דגרסי בהא קי"ל הלכתא כרבה דמשמע בהא דוקא ולא בכולי גמרא . הוא. שלא נתרצית ליקח לשם הוא. שלא נונו ציון ליקוז לשם קדושין אלא לא תשחק בי בדברים אלו. ומסתברא דוקא מיהו קשיא אמאי לא קאמר בהדיא הלכתא כוותיה דרבה כדאמר הלכה . שלא אמר לה עוד דבר אלא כר' אלעזר והלכתא כרבא אמר רב נחמן ואומר ר״ת דאתא לאשמועינןב בשעת נתינה הרי את מקודשת לי בזה וקבלה, ודאי האי הבה מיהבא דקאמרה ריצוי דדוקא שיראי הוא דלא לריכי שומא לפי ששומתן ידוע קלת ואין רגילין הוא ומקודשת ש[אילו] לא היה ריצוי לא (היה לוקח) לטעות בו כל כך אבל שאר דברים [היתה לוקחת] מה שהוא נותן כגון אבנים טובות ומרגליות שיש לה שהרי אין לה בהן כלום. שאינם טובות אלא מעט ג ורגילים הב אשקי [ושדי מהו]. שלא כפלה הלשון, אי הוי ריצוי או לאו. תגא. עטרה, ולשון לטעות בהרבה יותר משוויים ד לריכי שומה משום דלה סמכה דעתה ולפיכך נהגו העולם לקדש בטבעת שאין בה אבן והא דאמר לקמן בפרק שני (דף מח:) שהוסיף לה נופך משלו יש לומר ששמו אותוה אי נמי ההוא נופך כעין שיראי שידוע שוויו קלת וההוא גברא דקדש באבנא דכוחלא (לקמן דף יב.) והוה רב חסדא משער אי אית ביה שוה פרוטה אבנא דכוחלא לא הוי כשאר אבנים טובות אלא כעין אבני שיש כדאשכחנא פ״ה דסוכה (דף נא:) בהורדום דבניה לבהמ"ק באבני דשישא וכוחלא ומרמרא וי״מ משום הכי אינטריך לפסוק כרבה לגבי רב יוסף משום דרב יוסף הביא לעיל (דף ה.) כמה ראיות לדבריו עוד י״מ מש״ה לא קאמר הלכמא כרבה דלא מימא דהיינו רבה דאיכא דאמרי דבכל דהו לא לריכי שומא אבל אמר לה חמשין ושוי חמשין בעי שומא לפיכך פסק דבשום ענין לא בעי שומא לפי זה הטעם יתיישב הא דאיצטריך לפסוק כרבה °אש"ג דבכל דוכמא קי"ל כוותיה: כתב עד הגייר ועד החרם. משמע דשטר כשר על החרס וכן משמע לקמן בפירקין (דף כו.) דאמר כתב לו על הנייר ועל החרס שדי מכורה לך שדי נתונה לך הרי זו מכורה ונחונה וקשה דאמר בפ"ב דכתובות (דף 6.00) האי מאן דבעי לאחוויי חתימת ידיה בבי דינא לכתוב אחספא כו' וקאמר דוקא אחספא אבל אמגילתא לא דלמא משכח איניש דלא מעלי וכחיב עליה מאי דבעי וחנן הוליא עליו כתב ידו משמע אבל על חרס ליכא

. שרועה היא. והלכחא שיראי פ"ז (מאישות הי"ח) אמר לה הרי את מקודשת לי בכגדים אלו שהם שוים חמשים דינר והיו של משי וכיוצא בהם שהאשה מתאוה להז אם היו משעת לקיחה ואינם צריכים שומא בשוק ואח״כ תהיה מקודשת כדי שתסמוך דעתה, אלא הואיל והם שוים כמו שאמר לה הרי היא מקודשת שוים אינה מקודשת. ע"כ. נראה דעתו דדוקא שיראי וכיוצא בהן שהיא מתאוה להן ומעכבן לעצמה ואינה רוצה למכרם סמכא דעתה. להם שמא דעתה למכרם ולא סמכא דעתה שמא לא תמצא שויין. ומשום הכי פסיק בגמ' והלכתא שיראי לא צריכי שומא. ולא אמר והלכחא שומא, ולא אמו הזכנוא מאני לא צריכי שומא. ואיכא מ״ד ה״ה לכל מילי, והאי דוהנו שיראי משוח דעורדא שיראי הוו. והלכתא כר׳ אלעזר. דעת הרי״ף והר״ם [שם פ״ז הי״ז, עיי״ש] לפי מה שנמצא ברוב ההלכות, דתריצנא כר׳ אשי הלכד האי והלכתא כר׳

⁷דלא מהני⁰ בדבר שיכול להזדייף ואע"ג דאמר בגיטין בסוף פרק שני _{(דף} כב: ושם⁰) לא הכשיר ר' אלעזר אלא בגיטין אבל בשטרות לא ה"מ בשטרות הטומדות לראיה דבשינן ראוי לעמוד ימים רבים אבל זה שאינו עשוי אלא לקדש בו אשה ולקנות בו שדה כעין גיטין הוה . דהאי והלכתא כר׳ אלעזר דאי שעשוי לגרש בו את האשה לפי שעה ואע"פ שהשטר של קנין יכול להועיל לראיה כמו כן הגט יכול להועיל כדאמר בפ' הכותב (כמובות פט:) אמר לה התקדשי לי במנה ובפ"ק דב"מ (דף יח.) וכ"ת ליקרעיניה בעינא לאינסובי ביה אלמא אע"פ שהיא לריכה לראיה עיקרו לא לכך נעשה: אף עד פי שאין סתם ונתן לה דינר, אפילו היה מונה והולך, ה"ז מקודשת בו שוח פרוטה. הכא ניחא דקצת הוא רבותא לפי דבשוה פרוטה היתה ראויה להתקדש בלא שטרי אבל לקמן (דף כו.) גבי שדי מכורה לך שלים, כדאוקימנא לתירוצא יש לתמוה מאי רבותא דאע"פ שאין בו שוה פרוטה דהתם המוכר נותן השטר וכך לי בשוה פרוטה כמו באין בו שוה פרוטה וי"ל משום אלעזר, ולא דכתב ביה נתינה מאחריתי ספרט התקנה ס"ד דליבעי שוה פרוטה משוםם דמוכר תקנה שדהו ללוקח קמ"ל דלא בעי: הא לא דמי האי כרב אשי. וכן עיקר, דא״כ לימא נמי והלכתא כרב אשי. ששרא ובו'. ומגט לא היה יכול להקשוח דבנד אחד דמי שפיר לגט דמה גט הבעל כותבום לא בכ״ד: הלבתא גיבהו. תימה כיון דהלכתא ואיכא מ״ד דהאי תירוצא לאו נינהו ל"ל קרא דוילאה והיתה שהאשה נקנית בשטר וי"ל דשטר מכר לחוד הוי הלכתא ושטר קידושין נפקי מכי יקח דבעל כותבו ודמיש ר׳ אלעזר הוא דתרצה אלא למכר ואע"ג דקאמר הלכתא נינהו לשון רבים לאו אתרוייהו קאי וכהאי גוונא אשכחן בריש בנות כותים (נדה לב:) דקאמר הי קרא והי הלכתה' • אך קשה דלקמן (דף כו.) גבי שדה קבעי מנין שנקנית בשטר ואייתי קרא דכתיב ואקח את ספר המקנה ושמא י"ל דכיון ואפשר דר׳ אלעזר ס״ל כרב דההוא קרא לא הוי אלא מדברי קבלה אין להקפיד בכך אי נמי יש לפרש (ט 6 הלכות מדינה כלומר מנהג היה כך: דפסקינן כוותיה דהתקדשי

במנה ונתן לה דינר מקודשת וישלים, וכדאסקה רב אשי דמונה והולך דעתה אכולא מנה. כרבא א"ר נחמן. דמנה אין כאן ומשכון ליכא. ואע"ג דליכא מאן דפליג אדרב נחמן, כיון דאיכא ברייתא דלכאורה משמע דפליג עלייהו, איצטריך תלמודא למפסק כוותיה לאשמועינן דהנהו שינויא דמשני שינוייא הוו. על הנייר או על החרם. אע"פ שיכול הכתב להודייף בהני, כיון דאיכא עדים כשנתן לה השטר בתורת הקדושין דלא סהדי לאו כלום הוא, לא איכפת לן. ובפ"ק דגיטין (י, א) אסיקנא דמחובר פוסל בקדושין כגיטין. והיכא דכתב תנאי בקדושין ודאי מקודשת, דאע"ג דבגיטין אם כתבו קודם התורף הויא ספק מגורשת (ע" רמב"ם הל' גירושין פ"ח ה"ד), בשטר קדושין ליכא תורף שאין שם אלא שם האיש ולא שם האשה ולא זמן. ועוד, דבכל דוכתא תשכח דאיתקש הויה ליציאה אלא במה שפוסל הגט מהיות גט, אבל במה שהוא ספק לא מדמינן קדושין לגיטין, שלא הקישה תורה קדושין לגיטין אלא בגט ואינו גט, אבל מספק לא איירי קרא, דליכא ספיקא קמי קודשא בריך הוא. ואפילו תימא דוכתא השהקישה תורה הוייה ליציאה יש לנו לומר שמה הוא ספק בגרושין הכי נמי בקדושין, הא ליכא תורף בקדושין, הלכך הויא מקודשת ודאי. ומ"ש בעל ההשןלמה) דמקודשת מספק אינו כמו שכתבנו. הלכתא נינהו. כלומר שכך קבלו פי׳ ענין קדושין המא בערה. ברשות אביה. שלא לשמה. שכתבו לתתו לרחל ונתנו ללאה.

למיחש להכי דאפי" כתוב עליו לא יועיל ואומר ר"ת דההיא דלקמן וההיא דהכא אמיא כר" אלעזר דאמר (בגיטין דף פו.) עדי מסירה כרתי

וההיא דכתובות אתיא כר"מ דאמר (שם) עדי חתימה כרתי וההיא דהכא לא אתיא כר" מאיר דכיון דבעינן בשטר קדושין עדי חתימה

כדמוכח לקמן בפרק שני (דף מח.) ועדים שעל גבי החרם לא חשיבי ואין מוכיח מחוכו כלום בחרם דדבר שיכול להזדייף הוא וחנן בפ"ב

דגיטין (דף כא:) אין כוחבין לא על נייר מחוק ולא על דיפחרא משום שיכול להזדייף וחכמים מכשירין ואמרו? מאן חכמים ר׳ אלעזר ש״מ